

เนื่องจากบริษัท กนิษฐา ไม่สามารถปันส่วนผลต่างเงินลงทุนที่มากกว่ามูลค่าตามบัญชีให้กับสินทรัพย์ใด ๆ ของบริษัทวัลยาได้ จึงถือว่าผลต่างที่เกิดขึ้นเป็นค่าความนิยม โดยจะทยอยรับรู้เป็นรายจ่ายตลอดระยะเวลา 10 ปี

ณ วันที่ 2 มกราคม 2533 เมื่อมีการซื้อหุ้นเพิ่มอีก 10% บริษัทกนิษฐาจึงเปลี่ยนมาใช้วิธีส่วนได้เสียในการบันทึกบัญชีเงินลงทุน 20% ในบริษัทวัลยา ดังนั้น จึงต้องปรับปรุงมูลค่าเงินลงทุน 10% แรกให้เป็นไปตามวิธีส่วนได้เสียก่อน บริษัทกนิษฐาจะบันทึกรายการปรับปรุงดังนี้:

2 ม.ค. 2533 เงินลงทุนในบริษัทวัลยา จำกัด	45,000	
กำไรสะสม		45,000
ปรับปรุงบัญชีเงินลงทุนในบริษัทวัลยา จากวิธีราคาทุนมาเป็นวิธีส่วนได้เสีย ตามการคำนวณดังนี้:		
ส่วนแบ่งในกำไรสะสมของวัลยาที่เพิ่มขึ้นในช่วงปี 2532		
(500,000 x ส่วนแบ่ง 10% ที่ซื้อมาในตอนแรก)		
		50,000
หัก ค่าความนิยมตัดจ่าย		
[(เงินลงทุน 750,000 - มูลค่าตามบัญชีที่ได้มา 700,000) / 10 ปี]		
		(5,000)
		45,000

กำไรสะสมของวัลยาที่เพิ่มขึ้นมาในปี 2533 จำนวน 500,000 บาทนั้น คือกำไรสุทธิในปี 2532 หักด้วยเงินปันผลจ่าย เนื่องจากว่าในปี 2532 นั้น บริษัทกนิษฐาบันทึกเงินลงทุนตามวิธีราคาทุน จึงทำให้รายได้จากบริษัทวัลยามียอดที่ต่ำกว่าวิธีส่วนได้เสียเท่ากับ 45,000 บาท ซึ่งการเปลี่ยนวิธีการบันทึกบัญชีจากวิธีราคาทุนมาเป็นวิธีส่วนได้เสีย หรือการจัดทำงบการเงินรวมนั้น หากผลกระทบที่เกิดขึ้นมีเป็นจำนวนมาก บริษัทผู้ลงทุนจะต้องจัดปรับปรุงงบการเงินย้อนหลังด้วย ตามมาตรฐานฉบับที่ 39 เรื่องกำไรหรือขาดทุนสุทธิ ข้อผิดพลาดที่สำคัญและการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี

การขายเงินลงทุน

กรณีที่ผู้ลงทุนได้ขายเงินลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทอื่นออกไปจนกระทั่งมีเหลืออยู่ไม่ถึง 20% หรือต่ำกว่าจำนวนที่สามารถควบคุมบริษัทอื่นได้ เช่นนี้ การบันทึกบัญชีแบบส่วนได้เสียจะไม่เหมาะสมอีกต่อไป และจะต้องบันทึกบัญชีตามวิธีราคาทุนแทน โดยยอดเงินลงทุน

คงเหลือในงบการเงินจะกลายเป็นราคาทุนใหม่ ซึ่งบริษัทไม่จำเป็นต้องปรับปรุงรายการใด ๆ อีกต่อไป หากมีการขายหุ้นออกไปอีก จะคำนวณผลกำไรขาดทุนโดยใช้ราคาขายหักด้วยมูลค่าตามบัญชี ที่บันทึกไว้ก่อนวันขาย

ตัวอย่างเช่น บริษัทวัชรกร อุตสาหกรรม จำกัด ได้ซื้อหุ้นสามัญจำนวน 320,000 หุ้น (40% ของส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด) ของบริษัทอนุวัฒน์ จำกัด ณ วันที่ 1 มกราคม 2531 เป็นเงิน 5,800,000 บาท มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทอนุวัฒน์ ณ วันที่ซื้อเท่ากับ 12,000,000 บาท โดยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินทุกรายการเท่ากับราคายุติธรรม ค่าความนิยมจำนวน 1,000,000 บาท ที่เกิดขึ้นจะทยอยตัดจ่ายเป็นเวลา 10 ปี บริษัทวัชรกร อุตสาหกรรม ได้บันทึกบัญชีเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสียในช่วงปี 2531 - 2533 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2533 บัญชีเงินลงทุนในบริษัทอนุวัฒน์คงเหลือเท่ากับ 6,700,000 บาท ซึ่งเทียบเท่ากับ 40% ของมูลค่าตามบัญชี 15,000,000 บาท บวกด้วย ค่าความนิยมที่ยังไม่ได้ตัดจ่ายอีก 700,000 บาท

ณ วันที่ 1 มกราคม 2534 บริษัทวัชรกร ได้ขายหุ้นของบริษัทอนุวัฒน์ออกไป 256,000 หุ้นเป็นเงิน 6,000,000 บาท ทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นที่บริษัทวัชรกรถืออยู่นั้นเหลืออยู่เพียง 8% เท่านั้น มูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่ขายออกไปนั้นเท่ากับ 5,360,000 บาท $(6,700,000 \times 256,000 \text{ หุ้น} / 320,000 \text{ หุ้น})$ ทำให้เกิดกำไรจากการขายหุ้นเท่ากับ 640,000 บาท (ราคาขาย 6,000,000 บาท - มูลค่าตามบัญชี 5,360,000 บาท) จากการที่ขายหุ้นออกไป ทำให้บริษัทวัชรกรไม่สามารถคงความสามารถในการบริหารงานในบริษัทอนุวัฒน์ได้อีกต่อไป บริษัทวัชรกรจึงต้องใช้วิธีราคาทุนในการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน ทั้งนี้มูลค่าตามบัญชีของหุ้น 8% ที่บริษัทวัชรกรถืออยู่ 1,340,000 บาทจะกลายเป็นต้นทุนใหม่ในการบันทึกบัญชีตามวิธีราคาทุน

การซื้อหุ้นโดยตรงจากบริษัทที่เข้าไปลงทุน

จากตัวอย่างที่ผ่านมาเป็นตัวอย่างที่บริษัทผู้ลงทุนซื้อหุ้นจากผู้ถือหุ้นเดิม ในกรณีดังกล่าว ส่วนแบ่งในสินทรัพย์สุทธิของผู้ลงทุนจะเท่ากับหุ้นที่ถืออยู่ทั้งหมดหารด้วยหุ้นที่จัดจำหน่ายแล้วทั้งหมด แต่ถ้าหากมีการซื้อหุ้นโดยตรงจากบริษัทที่เข้าไปลงทุน ส่วนแบ่งในสินทรัพย์สุทธิจะคำนวณโดยใช้หุ้นที่ถืออยู่ทั้งหมด หารด้วยหุ้นที่จัดจำหน่ายแล้วหลังจากที่มีการเพิ่มทุนเรียบร้อยแล้ว

ตัวอย่าง บริษัท จินาริ ได้ซื้อหุ้น 20,000 หุ้น ที่ยังไม่เคยออกจำหน่ายจาก บริษัท สัญชาติ โดยตรง เป็นเงิน 450,000 บาท ณ วันที่ 1 มกราคม 2538 ซึ่งในวันที่ 31 ธันวาคม 2537 ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทสัญชาติประกอบไปด้วย ทุนหุ้นสามัญ (ราคาตามมูลค่า 10 บาท) 200,000 บาท และกำไรสะสม 150,000 บาท

บริษัทจินาริมีส่วนแบ่งในสินทรัพย์สุทธิของบริษัทสัญชาติเท่ากับ 50% ตามการคำนวณดังนี้

ก. จำนวนหุ้นที่จินาริซื้อไป		20,000 หุ้น
ข. จำนวนหุ้นที่จัดจำหน่ายแล้วหลังจากที่ออกหุ้นใหม่		
หุ้นที่จัดจำหน่ายแล้ว ณ 31 ธันวาคม 2537	20,000	
หุ้นที่จำหน่ายให้จินาริ	20,000	40,000 หุ้น
ส่วนแบ่งในสินทรัพย์สุทธิในสัญชาติก. / ข. = 50%		

มูลค่าตามบัญชีของส่วนแบ่งในสินทรัพย์สุทธิที่จินาริซื้อมาเท่ากับ 400,000 บาท ตามการคำนวณต่อไปนี้

ส่วนของผู้ถือหุ้นของสัญชาติก่อนการออกหุ้นใหม่ (ทุนหุ้นสามัญ 200,000 + กำไรสะสม 150,000)	350,000
ขายหุ้นสามัญใหม่ให้กับจินาริ	450,000
ส่วนของผู้ถือหุ้นของสัญชาติหลังการออกหุ้นใหม่	800,000
สัดส่วนความเป็นเจ้าของของจินาริ	50%
มูลค่าตามบัญชีในสินทรัพย์สุทธิที่จินาริเป็นเจ้าของ	400,000

กรณีที่บริษัทที่เข้าไปลงทุนมีหุ้นบุริมสิทธิ

การบันทึกบัญชีเงินลงทุนแบบส่วนได้เสียจะใช้กับการลงทุนในหุ้นสามัญ อย่างไรก็ตาม หากบริษัทที่เข้าไปลงทุนนั้นมีหุ้นบุริมสิทธิด้วย จำเป็นต้องปรับปรุงรายการดังต่อไปนี้

2. บันส่วนกำไรสุทธิของบริษัทที่เข้าไปลงทุนเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท และผู้ถือหุ้นสามัญ และนำกำไรส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมาคำนวณรายได้จากการลงทุนในบริษัทอื่น สมมติว่าบริษัทอริธา จำกัดมีส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 6,000,000 บาท ณ ต้นปี 2533 และ 6,500,000 บาท ณ ปลายปี 2533 โดยมีกำไรสุทธิและเงินปันผลสำหรับปี 2533 เท่ากับ 700,000 บาท และ 200,000 บาทตามลำดับ

	1 มกราคม 2533	31 ธันวาคม 2533
หุ้นบริษัท 10% แบบสะสม มูลค่าตามบัญชี @100	1,000,000	1,000,000
หุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชี @10	3,000,000	3,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	500,000	500,000
กำไรสะสม	1,500,000	2,000,000
	<u>6,000,000</u>	<u>6,500,000</u>

หากบริษัทยูริธา จำกัด ลงทุนซื้อหุ้นสามัญ 40% ของบริษัทอริธา จำกัด เป็นเงิน 2,500,000 บาท ณ วันที่ 2 มกราคม 2533 มูลค่าเงินลงทุนดังกล่าวจะเป็นดังนี้:

เงินลงทุนในหุ้นสามัญบริษัทอริธา จำกัดจำนวน 40%	2,500,000
มูลค่าตามบัญชี (เท่ากับราคายุติธรรมของสินทรัพย์) :	
ส่วนของผู้ถือหุ้นในบริษัทอริธา จำกัด	6,000,000
หัก ส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท	1,000,000
ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	<u>5,000,000</u>
สัดส่วนที่ซื้อ	40%
	<u>2,000,000</u>
ค่าความนิยม	<u>500,000</u>

ส่วนแบ่งในกำไรสุทธิจากบริษัทอริธา จำกัด จำนวน 40% สามารถคำนวณได้ดังนี้:

กำไรสุทธิของบริษัทอริธาในปี 2533	700,000
หัก กำไรสุทธิส่วนของผู้ถือหุ้นบริษัท (1,000,000 x 10%)	100,000
กำไรสุทธิส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	<u>600,000</u>
ส่วนแบ่งในกำไรสุทธิของบริษัทอริธา (600,000 x 40%)	<u>240,000</u>

หัก ค่าความนิยมตัดจ่าย (500,000 / 40 ปี)	12,500
รายได้จากการลงทุนในบริษัทอริรา ปี 2533	<u>227,500</u>

รายการพิเศษ, ผลกระทบรวมจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี, และข้อควรพิจารณาอื่น ๆ

การบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนภายใต้วิธีส่วนได้เสีย บริษัทผู้ลงทุนจะต้องรายงานรายได้จากการลงทุนในงบกำไรขาดทุนภายใต้หัวข้อรายได้จากการลงทุนในบริษัทอื่นเพียงบรรทัดเดียว อย่างไรก็ตาม การรายงานรายได้เพียงบรรทัดเดียวดังกล่าวจะใช้ไม่ได้ในกรณีที่บริษัทอื่นที่เข้าไปลงทุนมีรายการพิเศษ หรือมีผลกระทบรวมจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี ในกรณีนี้ จะต้องแยกรายงานรายได้จากการลงทุนเป็นรายได้ปกติ รายการพิเศษ และผลกระทบรวมจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีให้ชัดเจน

ตัวอย่างเช่นบริษัทจินารี ลงทุนซื้อหุ้นสามัญของบริษัทเกตุนกจำนวน 40% โดยในปี 2535 บริษัทเกตุนกกรายงานผลกำไรดังต่อไปนี้:

กำไรจากการดำเนินงานก่อนรายการพิเศษ	500,000
รายการพิเศษ- ขาดทุนจากไฟไหม้สำนักงาน (สุทธิจากภาษีเงินได้จำนวน 21,429 บาท)	50,000
กำไรสุทธิ	<u>450,000</u>

บริษัทจินารีจะต้องบันทึกรายได้จากการลงทุนในบริษัทเกตุนกดังต่อไปนี้:

เงินลงทุนในบริษัทเกตุนก	180,000	
ขาดทุนจากไฟไหม้สำนักงาน	20,000	
รายได้จากการลงทุนในบริษัทเกตุนก		200,000
บันทึกรายได้จากการลงทุนในบริษัทเกตุนก		

บริษัทจินารี จะบันทึกรายได้จากการลงทุนในบริษัทเกิดทุนจำนวน 200,000 บาท อยู่ภายใต้หัวข้อรายได้จากการลงทุนในบริษัทที่เกี่ยวข้อง และบันทึกผลขาดทุนจากไฟไหม้สำนักงานเป็นรายการพิเศษ หากบริษัทเกิดทุนก็มีผลกระทบรวมจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี ก็จะต้องบันทึกผลกระทบฯ ในลักษณะเดียวกับตัวอย่างข้างต้นเช่นเดียวกัน

ข้อกำหนดอื่น ๆ เกี่ยวกับวิธีการบันทึกเงินลงทุนแบบส่วนได้เสีย

ในการรายงานผลกำไรหรือขาดทุนภายใต้วิธีการบันทึกเงินลงทุนแบบส่วนได้เสีย บริษัทผู้ลงทุนจะต้องตัดบัญชีรายการที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบริษัทผู้ลงทุนและบริษัทที่เกี่ยวข้อง ออกจากรายการดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้นจริง ไม่ว่าจะเป็นการในสินค้าคงเหลือ, ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้, หุ้นปริสมสิทธิ์ เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนทุนในบริษัทอื่น

ขอข่ายการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในส่วนทุนของกิจการอื่นนั้น จะขึ้นอยู่กับความมีนัยสำคัญของการลงทุนที่มีต่อฐานะทางการเงินและการดำเนินงานของบริษัทผู้ลงทุน หากการลงทุนนี้มีนัยสำคัญมาก บริษัทผู้ลงทุนควรเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้:

1. ชื่อของบริษัทที่เข้าไปลงทุนและสัดส่วนของการลงทุนในหุ้นสามัญ
2. นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุนในหุ้นสามัญดังกล่าว
3. ผลต่าง (ถ้ามี) ระหว่างเงินลงทุนกับส่วนแบ่งในสินทรัพย์สุทธิตามบัญชีของบริษัทนั้น ๆ ทั้งนี้ จะต้องเปิดเผยวิธีการทางการบัญชีที่ใช้กับผลต่างดังกล่าว

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนทุนในบริษัทอื่น

ในที่นี่จะใช้งบการเงินของบริษัท ควอลิตี้ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) สำหรับปี 2540 เป็นตัวอย่าง⁵

งบการเงินรวมนี้ ได้รวมงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2540 และ 2539 ของบริษัท ควอลิตี้ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “บริษัทฯ” และบริษัทย่อย คือ

บริษัทย่อย	อัตราส่วนร้อยละ		ลักษณะธุรกิจ
	การถือหุ้นโดยบริษัทฯ		
	2540	2539	
	%	%	
บริษัท จี.เอส. พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด	-	51.0	ให้เช่าพื้นที่ในศูนย์การค้า
บริษัท คิว.เอส. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	100.0	100.0	ลงทุนในบริษัทต่าง ๆ
บริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด	100.0	100.0	ให้เช่าอพาร์ทเมนท์
บริษัท คิว. เฮ้าส์ ออฟฟิศ แอนด์ คอมเมอร์เชียล แมเนจเม้นท์ จำกัด	99.9	99.9	ให้เช่าอาคารสำนักงาน
บริษัท คิว. เอส. แมเนจเม้นท์ จำกัด (และถือหุ้นโดยบริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด อีกในอัตราร้อยละ 90.9)	9.0	9.0	เจ้าของที่ดิน
บริษัท คิว. เอส. อินเตอร์เนชั่นแนล (บีวีไอ) จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท คิว. เอส. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ในอัตราร้อยละ 100 ในปี 2540) จดทะเบียนที่บริติช เวอร์จิน ไอส์แลนด์	-	-	ลงทุนในบริษัทต่าง ๆ

⁵ รายงานประจำปี 2540 ของบริษัท ควอลิตี้ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)

เงินลงทุนในบริษัทย่อย (บริษัท จี. เอส. หรือเพอร์ตี แมนเนจเม้นท์ จำกัด) ในปี 2539 ตามราคาทุนกับส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อย ณ วันซื้อหุ้น ได้หักกลบกันและผลต่างได้แสดงให้เห็นเป็น "ส่วนเกินของมูลค่าเงินลงทุนที่เกินกว่ามูลค่าตามบัญชีของบริษัทย่อย" ในงบดุลรวม และตัดจำหน่ายภายในระยะเวลาตามอายุสัญญาเช่าของโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่บริษัทย่อยมีรายการค้าทางธุรกิจ

ในปี 2540 บริษัทจี.เอส. หรือเพอร์ตี แมนเนจเม้นท์ จำกัด ได้เพิ่มทุนจำนวน 10 ล้านบาท เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ถือหุ้นเดิม บริษัทฯ ได้สละสิทธิการซื้อหุ้นเพิ่มทุนดังกล่าว ทำให้สัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทฯ ลดลงเหลือร้อยละ 49 บริษัทดังกล่าวจึงถือเป็นบริษัทร่วมของบริษัทฯ และไม่รวมในการจัดทำงบการเงินรวมของบริษัทฯ ในปีปัจจุบัน ดังนั้นจึงไม่มีส่วนของผู้ถือหุ้นส่วนน้อยในงบดุลรวม และไม่มีรายได้จากค่าเช่าพื้นที่ในศูนย์การค้าและค่าบริการที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นรายได้ของบริษัทดังกล่าวในงบกำไรขาดทุนรวม

สินทรัพย์และรายได้ของบริษัทย่อยซึ่งรวมอยู่ในงบการเงินรวมคิดเป็นจำนวนประมาณร้อยละดังนี้ :

บริษัทย่อย	อัตราร้อยละของ ยอดสินทรัพย์ของบริษัท ย่อย ซึ่งรวมอยู่ในงบการเงิน รวม		อัตราร้อยละของ ยอดรายได้ของบริษัทย่อย ซึ่งรวมอยู่ในงบการเงิน รวม	
	2540	2539	2540	2539
	%	%	%	%
บริษัท จี.เอส.หรือเพอร์ตี แมนเนจเม้นท์ จำกัด	-	6	-	6
บริษัท คิว.เอส.อินเตอร์เนชันแนล จำกัด	0.5	1	-	-
บริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมนเนจเม้นท์ จำกัด	-	0.1	-	-
บริษัท คิว.เอส. ออฟฟิศ แอนด์ คอมเมอร์เชียล แมนเนจเม้นท์ จำกัด	-	-	-	-
บริษัท คิว.เอส.แมนเนจเม้นท์ จำกัด	0.2	0.3	-	-
บริษัท คิว.เอส.อินเตอร์เนชันแนล (บีวีไอ) จำกัด	0.2	-	-	-

หมายเหตุ 5 – เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทดรองแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน

	งบการเงินรวม		นโยบายการคิดต้นทุนกู้ยืมระหว่างกัน
	2540 บาท	2539 บาท	
บริษัทร่วม			
บริษัท ควอลิตี้คอนสตรัคชัน โปรดักส์ จำกัด	7,500,000	-	ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน
บริษัท จี.เอส.พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด	2,550,000	-	ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน
	10,050,000	-	
บริษัทอื่น			
บริษัท เวฟ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	7,000,000	-	ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน
รวม	7,000,000	-	
	17,050,000	-	

	งบการเงินเฉพาะของ บริษัท		นโยบายการคิดต้นทุนกู้ยืมระหว่างกัน
	2540 บาท	2539 บาท	
บริษัทย่อย			
บริษัท คิว.เอส แมเนจเม้นท์ จำกัด	65,298,484	59,082,213	คิดดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี
บริษัท คิว.เอส อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	2,060,000	-	ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน
	67,358,484	59,082,213	
บริษัทร่วม			
บริษัท จี.เอส.พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด	2,550,000	-	ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน
	2,550,000	-	
บริษัทอื่น			
บริษัท เวฟ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด	7,000,000	-	ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างกัน
รวม	7,000,000	-	
	76,908,484	59,082,213	

หมายเหตุ 6 – เงินลงทุนในบริษัทย่อย

ชื่อบริษัท	ประเภทกิจการ	ลักษณะ ความ สัมพันธ์	งบการเงินเฉพาะของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540						
			ทุน ชำระ แล้ว	สัดส่วน เงิน ลงทุน	เงินลงทุน			เงิน ปันผล	
					วิธีราคาทุน		วิธีส่วนได้เสีย		
					ราคา ทุน	เงิน ลงทุน สุทธิ	ผลขาดทุน เกินมูลค่า เงินลงทุน		เงิน
บาท	ร้อยละ	บาท	บาท	บาท	บาท				
ถือโดยบริษัท ควอลิตีเฮาส์ จำกัด (มหาชน)									
บริษัท คิว.เอช.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ลงทุนในบริษัทต่างๆ	การถือหุ้น	2,775,000,000	100	274,999,615	96,848,276	-	-	-
บริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด	ให้เช่าอพาร์ทเมนท์	การถือหุ้น	4,687,500	100	4,687,325	-	-16,257,438	-	-
บริษัท คิว.เฮาส์.ออฟฟิศ แอนด์ คอมเมอร์เชียล แมนเนจเม้นท์ จำกัด	ให้เช่าอาคาร สำนักงาน	การถือหุ้น	125,000	100	124,825	112,538	-	-	-
บริษัท คิว.เอช. แมเนจเม้นท์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมนเนจเม้นท์ จำกัด อีกในอัตราร้อยละ 90.9)	เจ้าของที่ดิน	การถือหุ้น	175,000	9	15,750	-	-12,730,082	-	-
ถือโดยบริษัท คิว.เอช.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด									
บริษัท คิว.เอช.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ลงทุนในบริษัทต่างๆ	การถือหุ้น	30,795,665	-	-	-1,782,569	-	-	-
					<u>279,827,515</u>	<u>95,178,245</u>	<u>-28,987,520</u>		-

ชื่อบริษัท	ประเภทกิจการ	ลักษณะ ความสัมพันธ์	งบการเงินเฉพาะของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2539					
			ทุน ชำระ แล้ว บาท	สัดส่วน เงิน ลงทุน ร้อยละ	เงินลงทุน			เงิน ปันผล บาท
					วิธีราคาทุน ราคา ทุน บาท	วิธีส่วนได้เสีย		
						เงิน ลงทุน สุทธิ บาท	ผลขาดทุน เกินมูลค่า เงินลงทุน บาท	
ถือโดยบริษัท ควอลิตีเฮาส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท จี.เอส. พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด	ให้เช่าพื้นที่ในศูนย์การค้า	การถือหุ้น	235,000,000	51	325,699,720	317,458,175	-	-
บริษัท คิว.เอช. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ลงทุนในบริษัทต่างๆ	การถือหุ้น	225,000,000	100	224,999,685	192,630,746	-	-
บริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด	ให้เช่าอพาร์ทเมนท์	การถือหุ้น	18,750,000	100	18,749,825	12,476,404	-	-
บริษัท คิว.เฮาส์. ออฟฟิศ แอนด์ คอมเมอร์เชียล แมเนจเม้นท์ จำกัด	ให้เช่าอาคารสำนักงาน	การถือหุ้น	125,000	100	124,825	118,169	-	-
บริษัท คิว.เอช. แมเนจเม้นท์ จำกัด (ถือหุ้นโดยบริษัท เซ็นเตอร์พอยท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด อีกในอัตราร้อยละ 90.9)	เจ้าของที่ดิน	การถือหุ้น	175,000	9	-	-	-11,521,181	-
					<u>569,574,055</u>	<u>522,683,494</u>	<u>-11,521,181</u>	-

ในปี 2540 บริษัท จี.เอส.พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด ได้เพิ่มทุน จำนวน 10 ล้านบาท เพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม บริษัทฯ ได้สละสิทธิการซื้อหุ้นเพิ่มทุนดังกล่าว ทำให้อัตราส่วนการถือหุ้นของบริษัท ฯ ลดลงเหลือร้อยละ 49 บริษัทดังกล่าวจึงเป็นบริษัท ร่วมของบริษัท ฯ ในปีปัจจุบัน

หมายเหตุ 7 – เงินลงทุนในบริษัทร่วม

ชื่อบริษัท	ประเภทกิจการ	ลักษณะ ความ สัมพันธ์	งบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540				
			ทุน ชำระ แล้ว บาท	สัดส่วน เงิน ลงทุน ร้อยละ	เงินลงทุน		เงิน ปันผล บาท
					วิธีราคาทุน	วิธีส่วนได้เสีย	
					ราคา ทุน บาท	เงิน ลงทุน สุทธิ บาท	
ถือโดยบริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน)	ให้เข้าพื้นที่ในศูนย์การค้า	การถือหุ้น	245,000,000	49	325,699,720	285,039,627	-
บริษัท จี.เอส. พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด							
ถือโดยบริษัท คิว.เอส.อินเตอร์เนชันแนล จำกัด							
บริษัท ควอลิตี้ คอนสตรัคชั่น โปรดักส์ จำกัด							
บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด	ธุรกิจซื้อมาขายไป	การถือหุ้น	300,000,000	25	91,700,000	4,480,301	-
	ธุรกิจซื้อมาขายไป	การถือหุ้น	350,000,000	30	105,000,000	41,563,500	-
					<u>522,399,720</u>	<u>331,083,428</u>	

ชื่อบริษัท	ประเภทกิจการ	ลักษณะ ความ สัมพันธ์	งบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2539				
			ทุน ชำระ แล้ว	สัดส่วน เงิน ลงทุน	เงินลงทุน		เงิน ปันผล
					วิธีราคาทุน	วิธีส่วนได้เสีย	
					ราคา ทุน	เงิน ลงทุน สุทธิ	
บาท	ร้อยละ	บาท	บาท	บาท			
ถือโดยบริษัท จี.เอส.พีร็อพเพอร์ตี้ แมนเนจเม้นท์ จำกัด	ภัตตาคาร	การถือหุ้น	100,000,000	39	39,000,000	33,780,981	-
บริษัท แพลเน็ต ซอลลิวูด (กรุงเทพ) จำกัด							
ถือโดยบริษัท คิว.เอส. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	ธุรกิจซื้อมาขายไป	การถือหุ้น	300,000,000	25	91,700,000	83,787,801	-
บริษัท ควอลิตี้ คอนสตรัคชั่น โปรดักส์ จำกัด	ธุรกิจซื้อมาขายไป	การถือหุ้น	350,000,000	30	82,500,000	73,772,700	-
บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด							
ถือโดยบริษัท คิว.เอส.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด							
และบริษัท คิว.เอส. แมนเนจเม้นท์ จำกัด							
บริษัท โมเดิร์นฟอร์มลิฟวิ่ง จำกัด	ธุรกิจซื้อมาขายไป	การถือหุ้น	200,000,000	30	35,218,840	21,922,456	-
					248,418,840	213,263,938	

ชื่อบริษัท	ประเภทกิจการ	ลักษณะ ความ สัมพันธ์	งบการเงินเฉพาะของบริษัท ฯ				
			ทุน ชำระ แล้ว บาท	สัดส่วน เงิน ลงทุน ร้อยละ	เงินลงทุน		เงิน ปันผล บาท
					วิธีราคาทุน	วิธีส่วนได้เสีย	
					ราคา ทุน บาท	เงิน ลงทุน สุทธิ บาท	
ถือโดยบริษัท ควอลิตีเฮาส์ จำกัด (มหาชน) บริษัท จี.เอส. พร็อพเพอร์ตี้ แมเนจเม้นท์ จำกัด	ให้เช่าพื้นที่ในศูนย์การค้า	การถือหุ้น	245,000,000	49	325,699,720	285,036,627	-
					<u>325,699,720</u>	<u>285,036,627</u>	

ส่วนแบ่งผลขาดทุนจากการลงทุนในบริษัทร่วม 2 บริษัทสำหรับปี 2540 จำนวนรวม 134 ล้านบาท คำนวณขึ้นจากงบการเงินที่ได้จัดทำขึ้นโดยฝ่ายบริหารของบริษัทเหล่านั้นซึ่งยังไม่ได้ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีของบริษัทเหล่านั้น

หมายเหตุ 8 –เงินลงทุนในบริษัทอื่น / เงินลงทุนอื่น ๆ

ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 ในงบการเงินรวมส่วนหนึ่งจำนวนเงิน 14,000,000 บาท เป็นเงินลงทุนของบริษัท คิว. เอช. อินเตอร์เนชันแนล จำกัด (“บริษัทย่อย”) ในหุ้นสามัญร้อยละ 51 และหุ้นสามัญร้อยละ 49 ในบริษัทแห่งหนึ่งคิดเป็นอัตราร้อยละ 100 ของทุนจดทะเบียนของบริษัทดังกล่าว เนื่องจากบริษัทย่อยไม่มีความตั้งใจในการควบคุมบริษัทนี้เป็นการถาวร ดังนั้นจึงไม่มีการรวมงบการเงินของบริษัทดังกล่าวไว้ในการจัดทำงบการเงินรวมของบริษัท

ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540 ในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะของบริษัท ฯ ได้รวมเงินฝากจำนวน 10 ล้านบาท กับบริษัทเงินทุนแห่งหนึ่งซึ่งถูกกระทรวงการคลังสั่งปิดกิจการ จำนวนเงินนี้ได้นำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทเงินทุนดังกล่าว

แบบฝึกหัดบทที่ 2

ข้อ 1. 31 ธันวาคม 2541 ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท เอ.อี.ซี. จำกัด ประกอบด้วย

หุ้นสามัญ ราคาตามมูลค่า 10 บาท 60,000 หุ้น	600,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	200,000
กำไรสะสม	<u>300,000</u>
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>1,100,000</u>

1 มกราคม 2542 บริษัทนิคมไทย จำกัด ซื้อหุ้นสามัญของบริษัท เอ.อี.ซี. ที่ยังไม่ได้
ออกจำหน่าย 20,000 หุ้น โดยซื้อจากบริษัท เอ อี ซี โดยตรง เป็นเงิน 500,000 บาท

- ให้ทำ
1. คำนวณอัตราร้อยละที่บริษัทนิคมไทยถืออยู่ในบริษัท เอ.อี.ซี.
 2. คำนวณค่าความนิยมจากการซื้อหุ้นในบริษัท เอ.อี.ซี.

ข้อ 2. บริษัท เสรีไทย จำกัด จ่ายเงินไป 350,000 บาท เพื่อซื้อหุ้นสามัญที่มีสิทธิออกเสียงใน
บริษัทรายวัน จำกัด 30% เมื่อ 1 กรกฎาคม 2542 บริษัทเสรีไทย มีนโยบายในการคิดค่า
ความนิยมให้หมดภายใน 20 ปี ต่อไปนี้เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นในบริษัทรายวัน

	31 ธันวาคม 2541	31 ธันวาคม 2542
หุ้นสามัญ หุ้นละ 10 บาท	800,000	800,000
กำไรสะสม	<u>200,000</u>	<u>380,000</u>
รวม	<u>1,000,000</u>	<u>1,180,000</u>
กำไรสุทธิปี 2542 บริษัทรายวันเท่ากับ	240,000 บาท	
(กำไรเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดปี)		
เงินปันผลปี 2542 บริษัทรายวัน	60,000 บาท	
(จ่าย 1 มีนาคม และ 1 กันยายน)		

ให้ทำ คำนวณกำไรจากบริษัทรายวัน สำหรับปี 2542

ข้อ 3. 1 มกราคม 2542 บริษัท มณีรัตน์ จำกัด ซื้อหุ้นสามัญ 40% ในบริษัทอนุรักษ์ จำกัด จ่ายเงินไป 2,000,000 บาท ส่วนเกินของราคาหุ้นที่สูงกว่าราคาตามบัญชี ให้นำไปปรับบัญชีต่าง ๆ ดังนี้

- 1 ใน 5 สิ้นค้าคงเหลือ (ขายในปี 2542)
- 2 ใน 5 อาคาร (อายุใช้งานเหลืออีก 4 ปี)
ที่เหลือ ค่าความนิยม (ตัดบัญชี 40 ปี)

ระหว่างปี 2542 บริษัทอนุรักษ์ มีกำไรสุทธิ 800,000 บาท จ่ายเงินปันผล 200,000 บาท

- ให้ทำ
1. คำนวณกำไรจากบริษัทอนุรักษ์สำหรับปี 2542
 2. บัญชีเงินลงทุนในบริษัทอนุรักษ์ ณ 31 ธันวาคม 2542

ข้อ 4. 1 ตุลาคม 2542 บริษัท เอกราช จำกัด ซื้อหุ้นสามัญที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัท บริบูรณ์ จำกัด 25% จ่ายเงินไป 500,000 บาท ต่อไปนี้เป็นงบทดลอง ณ 1 ตุลาคม และ 31 ธันวาคม 2542 ค่าความนิยมให้ตัดบัญชี 20 ปี

	31 ธันวาคม 2542	1 ตุลาคม 2542
เดบิต		
สินทรัพย์หมุนเวียน	500,000	300,000
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์	1,500,000	1,500,000
ค่าใช้จ่าย (รวมต้นทุนขาย)	800,000	600,000
เงินปันผล (จ่ายเดือนกรกฎาคม)	<u>200,000</u>	<u>200,000</u>
รวม	<u>3,000,000</u>	<u>2,600,000</u>
เครดิต		
หนี้สินหมุนเวียน	300,000	200,000
หุ้นสามัญ (ไม่มีการเปลี่ยนแปลง)	1,000,000	1,000,000
กำไรสะสม 1 มกราคม 2542	500,000	500,000
ขาย	<u>1,200,000</u>	<u>900,000</u>
รวม	<u>3,000,000</u>	<u>2,600,000</u>

บริษัทเอกราช จำกัด บันทึกบัญชีโดยใช้วิธีส่วนได้ส่วนเสีย

- ให้ทำ 1. คำนวณบัญชีเงินลงทุนในบริษัทบริบูรณ์ ณ 31 ธันวาคม 2542
2. คำนวณกำไรจากบริษัทบริบูรณ์

ข้อ 5. 1 เมษายน 2542 บริษัท พรรณราย จำกัด จ่ายเงิน 383,000 บาท เพื่อซื้อหุ้นสามัญในบริษัทสรรเสริญ จำกัด 30%

ณ 31 ธันวาคม 2541 สินทรัพย์สุทธิบริษัทสรรเสริญมีจำนวน 1,000,000 บาท ระหว่างปี 2542 บริษัทสรรเสริญ จ่ายเงินปันผลทุกวันที่ 15 ของเดือนมีนาคม, มิถุนายน, กันยายน และธันวาคม (รวมจ่าย 80,000 บาท)
บริษัทสรรเสริญ มีกำไรสุทธิดังนี้

กำไรสุทธิก่อนรายการพิเศษ	120,000
กำไรสุทธิจากรายการพิเศษ	<u>40,000</u>
กำไรสุทธิ	<u>160,000</u>

- ให้ทำ 1. คำนวณค่าความนิยมในการซื้อหุ้นสามัญบริษัทสรรเสริญ
2. กำไรจากบริษัทสรรเสริญปี 2542
3. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542 บัญชีเงินลงทุนในบริษัทสรรเสริญ ตามราคาทุน และราคาตามบัญชีมีจำนวนเท่าใด
4. ค่าความนิยมยังไม่ตัดจ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2542

ข้อ 6. 1 กรกฎาคม 2541 บริษัท พัฒนา จำกัด จ่ายเงิน 300,000 บาท เพื่อซื้อหุ้นสามัญที่มีสิทธิออกเสียงของบริษัทสินมั่นคง จำกัด 40% ส่วนของผู้ถือหุ้นในบริษัทสินมั่นคง ณ วันที่ 1 มกราคม 2541 มีจำนวน 500,000 บาท ประกอบด้วยหุ้นสามัญ 300,000 บาท กำไรสะสม 200,000 บาท

ระหว่างปี 2541 บริษัทสินมั่นคงมีกำไรสุทธิ 100,000 บาท 1 พฤศจิกายน 2541 บริษัทสินมั่นคงประกาศจ่ายเงินปันผล 50,000 บาท

ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2541 สินทรัพย์และหนี้สิน บริษัทสินมั่นคงมีราคาตามบัญชี ยกเว้นบัญชีที่ดินมีราคาตามบัญชีต่ำไป 30,000 บาท บัญชีอุปกรณ์มีราคาต่ำไป 50,000 บาท (อายุใช้งานเหลืออยู่ 5 ปี) ค่าความนิยมตัดบัญชี 40 ปี

ให้ทำ บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปเกี่ยวกับเงินทุน

ข้อ 7. 1 กรกฎาคม 2539 บริษัทพรชัย จำกัด จ่ายเงิน 1,980,000 บาท เพื่อซื้อหุ้นสามัญที่มีสิทธิออกเสียงของบริษัทสินชัย จำกัด 90%

ผลต่างระหว่างราคาที่จ่ายซื้อกับราคาตามบัญชีเกิดจาก

สินค้าคงเหลือมีราคาต่ำไป 50,000 บาท (ขายไปในปี 2539)

อาคารและอุปกรณ์มีราคาสูงไป 500,000 บาท (อายุใช้งานเหลืออยู่ 9 ปีนับจาก 1 กรกฎาคม 2539)

	31 ธ.ค. 2539	31 ธ.ค. 2540	31 ธ.ค. 2541
กำไรสะสม 1 ม.ค.	525,000	600,000	700,000
บวก กำไรสุทธิ	250,000	300,000	200,000
หัก เงินปันผล(ประกาศจ่ายเดือน ธ.ค.)	(175,000)	(200,000)	(150,000)
กำไรสะสม 31 ธ.ค.	<u>600,000</u>	<u>700,000</u>	<u>750,000</u>

บริษัทพรชัย บันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทสินชัยตามวิธีส่วนได้เสีย

- ให้ทำ
1. คำนวณกำไรจากบริษัทย่อยสำหรับปี 2539
 2. คำนวณยอดคงเหลือของบัญชีเงินลงทุนในบริษัทสินชัย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2540
 3. บันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปเท่าที่จำเป็นเกี่ยวกับบัญชีเงินลงทุนในบริษัทสินชัยในปี 2541

ข้อ 8. บริษัทไพรัตน์ จำกัด ซื้อเงินลงทุนในบริษัท สรชัย จำกัด 3 ครั้ง ระหว่างปี 2540 ถึง 2541 ดังนี้

วันที่	จำนวนหุ้นที่ซื้อ	ราคาที่ซื้อ
1 กรกฎาคม 2540	3,000	48,750
1 มกราคม 2541	6,000	99,000
1 ตุลาคม 2541	9,000	162,000

ณ วันที่ 1 มกราคม 2540 บริษัทสรชัย จำกัด มีหุ้นสามัญ 20,000 หุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาท กำไรสะสม 100,000 บาท

บริษัทสรชัย มีกำไรสุทธิในปี 2540 และ 2541 จำนวน 40,000 บาท และ 60,000 บาท ตามลำดับ จ่ายเงินปันผลวันที่ 1 พฤษภาคม 2540 และ 1 พฤศจิกายน 2541 จำนวน 15,000 บาท และ 45,000 บาท ตามลำดับ

บริษัทไพรัตน์ จำกัด บันทึกบัญชีเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย ผลต่างระหว่างราคาทุน และราคาตามบัญชีให้ตัดบัญชีให้หมดภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ซื้อ

- ให้ทำ
1. คำนวณกำไรจากบริษัทสรชัย สำหรับปี 2540 และ 2541
 2. คำนวณยอดคงเหลือของบัญชีเงินลงทุนในบริษัทสรชัย ณ 31 ธันวาคม 2540 และ 31 ธันวาคม 2541

